

#### 4. No picture

Запропонуйте учням послухати аудіосупровід до відео. Що роблять герої? Де вони знаходяться? Як вони виглядають? Далі учні дивляться відео та діляться своїми результатами. Чи збіглися їх очікування?

#### 5. Show and describe

Поділіть учнів на дві команди. Перша команда переглядає відео і показує, що відбувається на відео. Друга команда має відтворити інформацію в письмовому вигляді. За необхідності учні другої команди можуть поставити додаткові питання.

Отже, можна зробити висновок, що застосування відео на уроках іноземної мови при формуванні мовленнєвих навичок є надзвичайно ефективним. Для його реалізації існує багато можливостей. Використання відеоматеріалів значно підвищує мотивацію учнів до вивчення іноземної мови, дозволяє в цікавій та незвичайній формі подати навчальний матеріал, полегшити процес сприймання інформації та залучити учнів до активної роботи на уроці.

#### Список використаних джерел

1. <http://oin.in.ua/vykorystannya-videotehnolohij-na-urokah-anhlijskoji-movy/>
2. <https://mmpublications.com.ua/vykorystannya-videomaterialiv-na-urokah-anglijskoyi-movy/>

Володимир Ревнюк

### ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ВІДОБРАЖЕННЯ ЕТИМОЛОГІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ ЛЕКСИКОГРАФІЇ

Виникнення етимологічної помітки нерозривно пов'язане з розвитком лексикографічної науки і практики складання словників. Витоки появи перших англійських словників відносять до VI–VII століття, періоду виникнення християнства в Англії і поширення латинської мови на континенті. У той час служителі церкви створювали списки найбільш важких латинських слів, що було зумовлено домінуючою роллю латини протягом усього середньовіччя. Щоб полегшити сприйняття важких слів, англосаксонські монахи надписували переклад незрозумілих слів в Євангеліях і монастирських книгах. Латинські слова з їх англійськими еквівалентами називалися глосами, з яких потім виникали глосарії – перші лексикографічні довідники.

Потрібно підкреслити, що глоси є першими свідцтвами про стан мови в епоху, коли ще не було словників і навчальних посібників. Крім того, читання текстів і навчання латинській мові ставало неможливим без використання глосаріїв. В перших англо-латинських глосаріях, зазвичай, наводяться англо-саксонські еквіваленти романських вокабул, але ще не даються посилання не етимологію слова або норму слововживання.

Слід звернути увагу на той факт, що вже в кінці IX століття спостерігається зростання ролі національної англійської мови, а латинська відходить на другий план. В результаті цього двомовні глосарії відігравали особливо важливу роль при навчанні латині, виконуючи роль тлумачення значень важких і нових слів.

Другий етап у розвитку словникової науки ознаменований появою перших двомовних словників. У 1440 р. чернець з Норфолка Галфрід Граматик завершив роботу над довідником «*Promptorium Parvulorum*» («Скарбниця для освіченої молоді»), до якого увійшли переклади більше 12 тисяч слів латинською мовою. У 1499 р. цей словник був надрукований.

У 1460 р. з'являється перший латино-англійський словник, названий його авторами «*Medulla Grammaticae*» («Душа граматики»). Ця словникова праця не була надрукована, але послугувала зразком для словника «*Ortus Vocabulorum*» («Сад слів»), виданого в 1500 р. в Лондоні і який став першим друкованим латино-англійським довідником.

Англійська лексикографічна традиція XV століття ознаменована створенням більш якісних словників нового типу – двомовних перекладних довідників. Однак матеріал для подібних видань був запозичений із рукописних текстів і глосаріїв; укладачі довільно вибирали «значущі» лексеми, ґрунтуючись на власному досвіді і суб'єктивній думці.

Необхідно відзначити, що в XVI столітті лексикографічне мистецтво стрімко розвивалося. У цей період з'являється «*Abcedarium Anglico Latinum*» Р. Хьюлет, «*Bibliotheca Scholastica*» Дж. Райдера, «*Thesaurus linguae Romanae et Britannicae*» Т. Купера, «*Dictionarium linguae Latinae et Anglicanae*» Т. Томаса і деякі інші довідники.

У XVI столітті укладачі словників прагнули описати якомога більшу кількість лексем, хоча була помітна й інша тенденція – обмежити словник тільки «хорошими» словами і виключити з нього «варварські» і «вульгарні» слова [1]. Більше того, в першій половині XVI століття способи подачі лексем у словнику варіювалися. Вхідні одиниці розташовувалися за тематичним («*Withals' Shorte Dictionarié*»), етимологічним («*Elyot's Dictionary*»), і алфавітним принципом («*Cooper's Thesaurus*», «*Thomas' Dictionarium*»).

Наступний період в історії розвитку словників пов'язаний з виникненням на початку XVII століття словників «важких слів». Зазначимо, що основне завдання таких словників полягало в тлумаченні не тільки іншомовних слів, а й англійських лексем. До «важких» слів тієї епохи відносили: запозичення з латинської та грецької; застарілі, англосаксонські слова, вживання яких стало модним для письменників і вчених того часу; запозичення з нових західноєвропейських мов, які все більше проникали в англійську мову [2, с. 59].

Першим англо-англійським тлумачним словником «важких» для розуміння слів став словник Р. Кодрі «*Table Alphabetical of Hard Words*» (1604), або «Перелік алфавітний». У ньому можна знайти деякі посилання на етимологію слова, але виключно для лексем французького і грецького

походження. Однак у ньому відсутня спеціальна помітка для латинських слів, характерна для словників цього періоду.

У 1623 р. вийшов словник Г. Кокрема «The English Dictionarie or a New Interpreter of hard words», що став першим тлумачним словником англійської мови, в назві якого використано слово «dictionary». Всі попередні лексикографічні довідники використовували в якості заголовка найрізноманітніші терміни: скарбниця, вулик, алфавітна таблиця, тлумач, але не словник [2, с. 62].

Практика складання словників у XVI – на початку XVII століття виключала етимологічну характеристику на тій підставі, що завдання лексикографів полягали не тільки в реєстрації і тлумаченні лексем, а в створенні єдиної літературної норми, закріпленої в словнику. Незважаючи на те, що в цей період особливу проблему складали запозичення, іншомовне походження лексеми не отримувало відповідних коментарів ні в дефініції, ні за допомогою етимологічної характеристики.

В середині XVI століття в Англії виникає письменницька лексикографія, під впливом якої з'являються різні словники до англійського перекладу Біблії і до всієї творчості або окремих творів письменників. Згодом у словниках мови письменників, зокрема У. Шекспіра, даються посилання на етимологію лексеми та хронологічну віднесеність, що залишається традицією і в сучасних довідниках мови письменників.

Етимологічні довідники є невід'ємною частиною французької, скандинавської, голландської лексикографічної науки в XVI–XVII столітті, на відміну від англійської. Кожен історико-етимологічний довідник був покликаний відкрити нові грані рідної мови і виявити міжлінгвістичні зв'язки з мовами та діалектами інших груп. Одним із найбільш авторитетних видань вважається етимологічний словник К. Кіла, що зазнав кілька послідовних перевидань. Третє видання довідника було названо «Etymological dictionary of the Dutch language, or Dutch-Latin dictionary, comprising the principal words and phrases of the Dutch language translation». Дж. Консідін вважає, що новаторство К. Кіла полягає в спробі об'єднати в межах одного лексикографічного видання синхронічний і діахронічний пласти мови [3, с. 148].

Значний вплив на еволюцію етимологічної характеристики в англійській лексикографічній традиції здійснив словник Т. Блаунта «Glossographia», виданий у 1656 р. У цьому виданні вперше наводиться більш детальна інформація про походження лексеми. Однак етимологічні відомості не є визначальними в словнику довідника.

Згодом інформація про походження слова стає невід'ємною частиною словникової статті. Так, у словнику У. Філіпса «The New Word of English Words» (1658) вказівка на мову-основу супроводжує більшість лексем. У 1671 р. С. Скіннер видає «Etymologicon Linguae Anglicanae», в якому особливу увагу приділено етимології вхідної одиниці, а не тільки тлумаченню, як у його попередників. Е. Коулз, наприклад, навмисно скорочує дефініції словника «An English Dictionary» (1676), щоб більш

детально представити етимологічну характеристику [4, с. 43].

У 1721 р. виходить «An Universal Etymological English Dictionary» Н. Бейлі, який є важливою віхою в історії англійської національної лексикографії. Заслуга Н. Бейлі полягає в тому, що він постарався надати найбільш вичерпні відомості про походження лексем. Автор робить спробу звести вхідні одиниці до прамови, а не просто показати найближчі історико-етимологічні зв'язки: *cat* [Katze, Teut. Chat, F. of catus]. З сучасної точки зору деякі пояснення Н. Бейлі можуть здатися недостатніми і певною мірою «наївними», але в XVIII столітті словник користувався великим успіхом та неодноразово перевидавався.

Таким чином, етимологічна характеристика була характерна для словників ранніх лексикографічних праць. У деяких дефініціях прикнижкових глосаріїв VIII століття можна знайти інформацію про походження лексеми, але вона носить супутній характер. Починаючи з кінця XVII століття, етимологічна характеристика стає невід'ємною частиною багатьох англомовних довідників, у тому числі, словників мови письменників. Не можна не відзначити, що етимологічне тлумачення багатьох лексем в словниках XVI–XVIII століття не відрізняється достовірністю і багато в чому базується на явищі народної етимології, спробі осмислити значення слова на підставі звукової подібності. На наш погляд, традиційна етимологічна характеристика виникає з появою словників нормативності і тріади С. Джонсона «етимологія – слово-вживання – значення».

#### Список використаних джерел

1. Дубічинський В. В. Мистецтво створення словників. Конспект з лексикографії. Харків, 1994.
2. Ступин Л. П. *Проблема нормативности в истории английской лексикографии (XV–XX вв.)*. Л. : Ленингр. гос. ун-т, 1979. 162 с.
3. Considine J. *Dictionaries in Early Modern Europe*. Cambridge, 2007.
4. Landau SI *Dictionaries: The Art and Craft of Lexicography*, NY, 1984.

Олександр Ревук

### ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДОШКІЛЬНИКА З ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ

У дошкільному віці важливе місце у розвитку дитини посідає гра. Якщо до трьох років головним у грі малюка було відтворення дії дорослого з предметами та наслідування його мови, то вже для дошкільника гра – це ланцюжок дій, в яких він відтворює сцени з добре знайомого йому життя дорослих. Із деяким часом гра стає деталізованішою і включає все більше персонажів. Діти відображають складніші й більш